

Simulaatiokoulutus parantaa potilasturvallisuutta

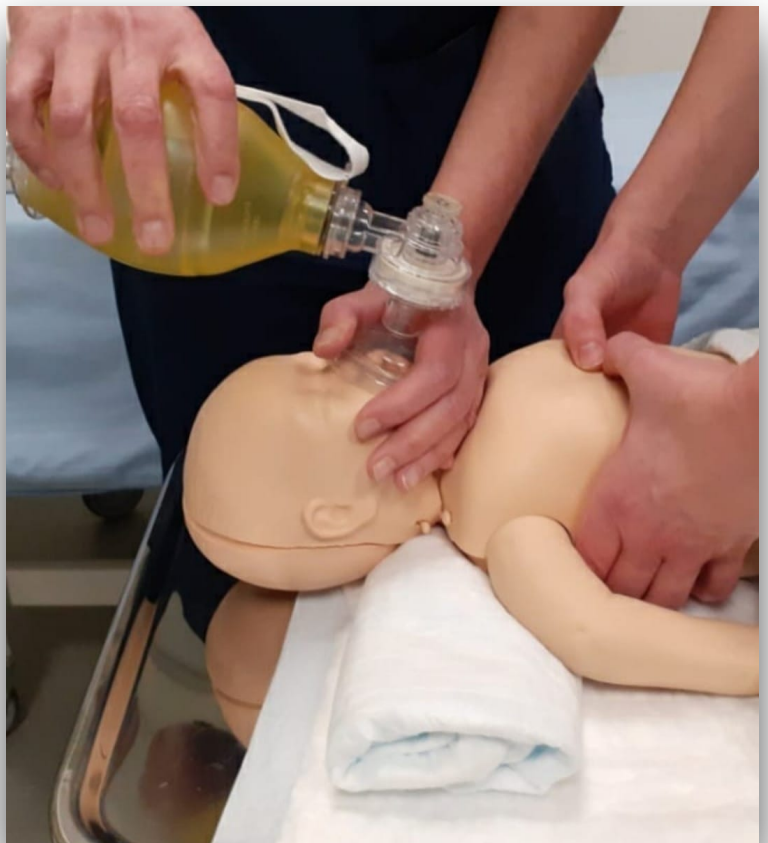
Simulaatiolla tarkoitetaan todellisuuden jäljittelyä ja simulaatio-opetuksella pyritään parantamaan suoritusta todellisessa tilanteessa. Simulaatiolla on pitkä historia monilla eri aloilla - esimerkiksi ajo- ja lentäjäkoulutus sekä ensihoito. Se on myös tehokas menetelmä pyrittäessä parantamaan potilasturvallisuutta. Simulaatioharjoittelu on 2000-luvulla lähtien suosittu koulutusmuoto sekä terveydenhuoltoalan opetuksessa että henkilökunnan täydennyskoulutuksessa. Simulaatiokoulutuksen tuloksellisuutta on tutkittu jo vuosikymmenten ajan ja säännöllisen simulaatioharjoittelun on todettu edistävän potilasturvallisuutta parantamalla harjaantuneisuutta, yhteisesti sovittuja käytäntöjä sekä tiedonkulkua.

Simulaatioharjoittelun tarkoituksena on harjoitella kliinisessä työssä kohdattavia, usein yllättäviä tilanteita mahdollisimman tarkasti, jotta opittu taito olisi arkityössä nopeasti ja helposti apuna. Simulaatioissa voidaan harjoitella:

1. Kädentaitoja alkaen haavan ompelusta erilaisiin leikkaustekniikoihin.
2. Tiimityöskentelyä- erityisesti erilaisten roolien omaksumista
3. Tiimin johtamista

Simulaatioita voidaan toteuttaa erilaisilla simulaattoreilla, jotka voivat vaihdella merkittävästi tekniseltä tasoltaan. Ne voivat edustaa yksinkertaista teknologiatasoa (esim. simulaatoriaajoja haavan ompelua varten) tai korkean teknologiatason interaktiivisia, ihmismäisiä nukkeja, joilla on mm tunnisteltavissa oleva pulssi ja

puheominaisuus. Simulaatioihin kuuluvat myös erilaiset roolipelit, potilastapaukset ja virtuaaliset online-ympäristöt.

Simulaatioon perustuvan oppimisen on katsottu tarjoavan ratkaisun haasteisiin, jossa tavoitteena on kouluttaa terveydenhuollon ammattilaisia tehokkaaseen toimintaan vaativissa ja monimutkaisissa terveydenhuollon toimintaympäristöissä.

Simulaatiokoulutus Etelä-Savossa

Mikkelin keskussairaalassa simulaatiolla on pitkät perinteet. Ensihoidon elvytyskoulutus-simulaatiot aloitettiin 2000-luvun

alussa ja nykyään Etelä-Savon sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä (Essote) työskentelee jo 16 koulutettua simulaatio-ohjaajaa. Simulaatioharjoittelua toteuttavat lähes kaikki sairaalan yksiköt mukaan lukien, naistentaudit ja synnytykset.

Vuonna 2019 valmistuneen simulaatiokeskuksen toiminnasta vastaa koulutussuunnittelija Niina Hyöppinen. Moniammatillisessa simulaatioharjoittelussa tutustuminen eri ammattiryhmien toimintaan parantaa ammattiryhmien välistä yhteistyötä: työnjakoa, potilasseurantaa, päätöksentekoa ja kommunikointia. Systemaattinen ja koordinoitu simulaatiokoulutus varmistaa tasalaatuisen ja tasapuolisen osaamisen kehityksen.

Simulaatio Naistentautien ja synnytysten erikoislääkärikoulutuksessa

Essoten simulaatiokeskus tarjoaa myös synnytys- ja naistentauteihin erikoistuville lääkäreille säännöllisen leikkaustaitojen simulaatioharjoittelun työaikana. Koulutus aloitetaan heti erikoislääkärikoulutuksen alussa. Hoitokäytäntöjen muuttumisesta johtuva leikkausmäärien lasku ja leikkauksalutyöskentelyn vähentyminen on lisännyt simulaatiokoulutuksen tarvetta. Harjoittelun on todettu parantavan tähystysleikkaustaitoja, koska harjoitteita voi toistaa useita kertoja. Lisäksi oppiminen tapahtuu turvallisessa ympäristössä, jossa harjoittelun alkuvaihe ei vaikuta potilasturvallisuuteen. Aktiivisessa käytössä ovat esim. LASTT (Laparoscopic skills Training and Testing method), E-Blus (The European training in basic laparoscopic urological skills) sekä monet itsetehdyt harjoitteet, joilla harjoitellaan mm silmä-käsi koordinaatiota, eri leikkaustekniikoita ja kahden käden käyttöä.

Simulaatio äidin ja vastasyntyneen hoidossa

Synnytyssalin tiimiin kuuluu synnytyslääkäri, lastenlääkäri, anestesia- ja naiden alojen hoitohenkilökuntaa. Kriittisesti sairaan äidin tai vastasyntyneen menestyksellinen hoito edellyttää saumatonta yhteistyötä. Säännöllisten simulaatioiden on todettu olevan

hyödyllistä etenkin korkean riskin synnytysten ja äkillisten haastellisten tilanteiden kommunikointiharjoittelussa.

Essoten obstetriset simulaatiot aloitettiin syksyllä 2014 hätäsektiosimulaatiolla. Nykyisin simulaatioiden harjoitusteemoja ovat mm: hätäsektio, synnytyksen jälkeinen massiivi verenvuoto, erilaiset syntyvän lapsen ulosauttoteknikat kuten hartiadystokia ja perätilan ulosautto. Tuoreimpana teemana on synnyttäjän kouristus - ja vastasyntyneen elvytys. Erilaiset simulaatioteemat ovat nousseet yksikön omista tarpeista. Havoin mutta vääjäämättömästi eteen tulevat hätätilanteet ja niistä suoriutuminen ovat erityisesti pienen synnytysyksikön haaste. Yksikön simulaatiokoulutuksesta vastaa klö, TtM Riikka Pylkkänen, joka järjestää ja ohjaa simulaatiokoulutuksen oman työnsä ohella. Synnytysyksikössä simulaatioita järjestetään noin kaksi kertaa kuukaudessa ympäri vuoden. Säännöllisellä ja usein toistuvalla harjoittelulla mahdollistetaan kaikkien työntekijöiden osallistuminen simulaatioharjoitteluun.

Simulaatioiden säännöllisyys toteutumisessa ja vakiinnuttaminen osaksi toimintaa vie aikaa ja on riippuvaista tulosityksikön resursseista sekä innokkuudesta koulutukselle. Hätätilanteisiin liittyvä toiminta vaatii aina jatkuvaa harjoittelua, oli kyse sitten synnytyksen hätätilanteista tai aikuisen ihmisen peruselvytyksestä. Taidot häviävät, ellei niitä käytetä. Simulaatioharjoittelu tarvittavissa taidoissa vuodesta toiseen ei ole turhaa. Simulaatiossa havaitusta tarpeesta synnytysyksikössämme on otettu käyttöön vuotokärry ja – toimintakortti, Kortin ohjeisto ohjaa nopeaan ja tehokkaaseen toimintaan hätätilanteessa. Vuotokärry sisältää tarvittavat lääkkeet ja hoitotarvikkeet. Sitä on helppo ja nopea siirtää, eikä aikaa kulu tarvikkeiden etsimiseen.

Vaikka simulaatioharjoitus on periaatteessa aina samanlainen, voidaan tapahtumapaikkaa muuttamalla synnytysosalista äitiyspoliklinikalle tai ambulanssiin saada uusia näkökulmia.

Ensihoidon, päivystysyksikön, leikkausosaston ja lastenyksikön yhteisissä harjoituksissa tavoitteena on mm.

1. hioa yksilöiden ja yksiköiden välistä yhteistyötä
2. harjoitella potilaan turvallista siirtymistä yksiköstä toiseen
3. harjoitella kommunikaatiota ja tiedonkulkua eri alojen kesken.

Harjoiteltaessa hätäsektiota omassa toimintayksikössä eli synnytysosastolla keskitytään seuraaviin asioihin

1. gynekologien ja kättilöiden välinen kommunikaatio
2. kädentaidot
3. erilaisten tavaroiden sijoittelu yksikön sisällä.

Simulaatiokoulutus – potilaan, työntekijän ja työnantajan etu

Potilasturvallisuuden jatkuvan parantamisen edellytyksenä on, että työnantaja huolehtii henkilökunnan osallistumisesta täydennyskoulutukseen ja työntekijä kehittää omaa ammattitaitoaan. Simulaatiokoulutusten vakiinnuttaminen pysyväksi toiminnaksi on perusteltua ja simulaatiokoulutukseen laitettavat resurssit tulisi investointina potilaiden turvallisuuteen ja henkilökunnan ammattitaitoon. Tällä hetkellä Essotessa on käynnissä strukturoidun simulaatiokoulutusohjelman kehittäminen sekä simulaatiokoulutuksen dokumentointi. Ne ovat synnytysairaalan laadukkaan toiminnan edellytys.